

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

**Кафедра правового забезпечення підприємницької діяльності
та фінансової безпеки
Факультет № 6**

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни «Дослідження трансформації фінансової системи»
вибіркових компонент
освітньої програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

**072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
(фінансова безпека та фінансові розслідування)**

Харків 2023

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 30.08.2023 р. № 7

СХВАЛЕНО

Вченою радою факультету № 6
Протокол від 25.08.2023 р. № 7

ПОГОДЖЕНО

Секцією Науково-методичної ради
ХНУВС з гуманітарних,
соціально-економічних дисциплін
Протокол від 29.08.2023 р. № 7

Розглянуто на засіданні кафедри правового забезпечення підприємницької діяльності та фінансової безпеки факультету №6 протокол від 25.08.2023 р. № 7

Розробники:

доцент кафедри правового забезпечення підприємницької діяльності та фінансової безпеки факультету № 6 Харківського національного університету внутрішніх справ, кандидат економічних наук Фурса В.А.

Рецензенти:

1. Декан факультету економічних відносин та фінансів Державного біотехнологічного університету, д.е.н, професор Ларіна Т.Ф.
2. Доцент кафедри соціально-економічних дисциплін факультету №2 Харківського національного університету внутрішніх справ, к.е.н, доцент Павленко Н.В.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Шифри та назви галузі знань, код та назва спеціальності, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS 3,0 Загальна кількість годин 90 Кількість тем 8	07 «Управління та адміністрування» 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» <u>магістр</u> (назва СВО)	Навчальний курс <u>2</u> (номер) Семестр <u>3</u> (номер) Вид контролю: <u>залік</u> (екзамен, залік)
Розподіл навчальної дисципліни за видами занять:		
денна форма навчання		заочна форма навчання
Лекції – <u>10</u> ; (години) Практичні заняття – <u>30</u> ; (години) Самостійна робота – <u>50</u> . (години)		Лекції – <u>6</u> ; (години) Практичні заняття – <u>6</u> ; (години) Самостійна робота – <u>78</u> . (години)

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета. Метою викладання навчальної дисципліни «Дослідження трансформації фінансової системи» є формування знань у галузі міжнародних фінансів, механізмів та інструментарію прийняття рішень у валютній, кредитній та інвестиційній сферах на мікро- та макроекономічному рівнях.

Завдання. Основними завданнями вивчення дисципліни «Дослідження трансформації фінансової системи» є вивчення сутності та елементів системи міжнародних фінансів; характеристики світового фінансового ринку та його сегментів; використання основних фінансових інструментів; дослідження особливостей фінансів транснаціональних корпорацій; визначення ролі України у світовій фінансовій сфері; окреслення проблеми заборгованості в системі міжнародних фінансів у умовах інтеграції економіки ЄС і до світового співтовариства.

Міждисциплінарні зв'язки: навчальна дисципліна «Дослідження трансформації фінансової системи» тісно пов'язана з наступними навчальними дисциплінами: фінанси, гроші та кредит, банківська справа, менеджмент, податковий менеджмент, фінансовий аналіз.

Очікувані результати навчання: у результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен

знати:

- зміст трансформації фінансової системи;
- особливості аналізу зовнішньо-економічної діяльності держави і суб'єкта підприємницької діяльності;
- формування грошових доходів і розрахунки у торговельно економічних відносинах;
- організацію оборотних активів підприємства;
- фінансування поточної діяльності підприємства;
- кредитування і розрахунки;
- аналіз показників фінансових результатів та рентабельності;
- дослідження фінансової системи МВФ;
- поточне фінансове планування;
- оперативне фінансове планування;
- запобігання банкрутства підприємства.

вміти:

- організувати роботу щодо безпеки та оптимізації складу витрат, пошуку джерел їх зниження, формування ефективних шляхів їх фінансування;
- управляти прибутком і рентабельністю; проводити аналіз формування прибутку на підприємстві;
- розраховувати оптимальні норми розподілу прибутку, визначати його внутрішні темпи росту з урахуванням впливу норми розподілу прибутку на дивіденди;

- здійснювати фінансові розрахунки виручки від реалізації продукції і позареалізаційних доходів;
- визначати вплив знижок та націнок на грошові доходи;
- підбирати фінансові засоби та інструменти для управління оборотними активами підприємства;
- оптимізувати дебіторсько-кредиторську заборгованість підприємства з урахуванням типів його господарських зв'язків;
- здійснювати фінансовий контроль за відносинами підприємства з банками щодо відкриття рахунків, здійснення їх розрахунково-касового обслуговування, відкриття депозитів і отримання кредитів тощо;
- здійснювати розрахунки аналітичних, планово-економічних і фінансових показників;
- використовувати фінансове планування для досягнення фінансової стійкості і платоспроможності підприємства;
- визначати необхідні обсяги фінансових ресурсів і джерела їх надходжень для виконання виробничих та інвестиційних програм;
- застосовувати чинне законодавство для уникнення фінансової неспроможності і банкрутства підприємства;
- проводити санацію фінансів підприємств;
- складати і реалізовувати плани врегулювання фінансових відносин між підприємством і його кредиторами;
- організовувати фінансові відносини при загрозі банкрутства.

Програмні компетентності, які формуються при вивченні навчальної дисципліни		
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі фінансів, банківської справи та страхування в ході професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності.	
Загальні	ЗК-1	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та

компетентності (ЗК)		синтезу.
	ЗК-2	Здатність спілкуватися іноземною мовою.
	ЗК-4	Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
	ЗК-5	Здатність приймати обґрунтовані рішення.
	ЗК-7	Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.
	ЗК-8	Здатність працювати в міжнародному контексті.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)	СК-4	Здатність оцінювати дієвість наукового, аналітичного і методичного інструментарію для обґрунтування управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи та страхування.
	СК-11	Здатність вибирати засоби захисту від фінансової небезпеки.

3. Програма навчальної дисципліни

ТЕМА № 1. «Фінансова система України та необхідність її трансформації до міжнародних фінансів і МВФ в умовах євроінтеграційних процесів»

Генезис міжнародних фінансів. Об'єктивна необхідність та сутність міжнародних фінансів. Сучасні тенденції розвитку світової економіки та міжнародних фінансів. Міжнародні фінансові центри.

ТЕМА № 2. «Міжнародні валютно-фінансові системи та регіональні угруповання»

Сутність та основні елементи валютних систем. Основні елементи національної валютної системи. Регіональна валютна система. Основні характеристики валютної зони. Еволюція світової валютно-фінансової системи. Валютні блоки та зони.

ТЕМА № 3. «Міжнародні валютно-фінансові інституції та економічні організації»

Міжнародні організації як суб'єкти міжнародних фінансів. Економічна діяльність ООН. Регіональні фінансово-кредитні установи. Міжнародний валютний фонд (МВФ). Група Світового банку. Банк міжнародних розрахунків.

ТЕМА № 4. «Міжнародний фінансовий ринок»

Суть і структура міжнародного фінансового ринку. Характеристика світового фінансового ринку. Функції та види валютних ринків. Євровалютний ринок. Структура міжнародного фінансового ринку. Валютний ринок і його основні характеристики. Міжнародний кредитний ринок. Класифікація міжнародного кредиту. Міжнародний фондовий ринок.

ТЕМА № 5. «Міжнародний ринок облігацій»

Сутність та структура міжнародного ринку облігацій. Міжнародні бонди. Основні категорії євробондів. Іноземні бонди. Євробонди: сутність, характеристика, види. Депозитарно-клірингова інфраструктура ринку єврооблігацій. Професійні організації, що регулюють ринок єврооблігацій.

ТЕМА № 6. «Міжнародний ринок акцій»

Загальна характеристика міжнародного ринку акцій. Особливості сучасного розвитку міжнародного ринку акцій. Іноземні акції та євроакції. Фактори розвитку ринку іноземних акцій. Ринок депозитарних розписок. Типи програм депозитарних розписок. Міжнародні (світові) індекси акцій. Основні види фондових індексів.

ТЕМА № 7. «Механізм регулювання міжнародних фінансів»

Міжнародний контроль за рухом капіталу. Інструменти ринку капіталів. Інструменти грошового ринку. Цінні папери колективного інвестування. Похідні фінансові інструменти. Прямі інвестиції. Операції з нерухомістю. Рух особистих коштів. Кредитні операції. Формування спільних підходів до

міжнародного інвестування та діяльності ТНК. Захист інвестицій. Міжнародні фінансові стандарти.

ТЕМА 8. «Проблеми та перспективи входження України в міжнародну фінансову систему»

Об'єктивна необхідність інтеграції України в систему міжнародних фінансів. Стан та перспективи співробітництва України з міжнародними фінансовими інституціями. Зміцнення міжнародної платоспроможності України.

4. Структура навчальної дисципліни

4.1.1. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами (денна форма навчання)

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин відведених на вивчення навчальної дисципліни						Література, сторінки	Вид контролю
	Всього	з них:						
		лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота		
Тема № 1. Фінансова система України та необхідність її трансформації до міжнародних фінансів і МВФ в умовах євроінтеграційних процесів»	12	2	-	4	-	6		
Тема № 2. Міжнародні валютно-фінансові системи та регіональні угруповання	12	2	-	4	-	6		
Тема № 3. Міжнародні валютно-фінансові інституції та економічні організації	11	1	-	4	-	6		
Тема № 4. Міжнародний фінансовий ринок	11	1	-	4	-	6		
Тема № 5. Міжнародний ринок облігацій	11	1	-	4	-	6		
Тема № 6. Міжнародний ринок акцій	11	1	-	4	-	6		
Тема № 7. Механізм регулювання міжнародних фінансів	11	1	-	4	-	6		
Тема № 8. Проблеми та перспективи входження України в міжнародну фінансову систему	11	1	-	2	-	8		
								Залік
Всього за семестр рік:	90	10		30		50		

4.1.2. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами (заочна форма навчання)

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин відведених на вивчення навчальної дисципліни						Література, сторінки	Вид контролю
	Всього	з них:						
		лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота		
Тема № 1. Фінансова система України та необхідність її трансформації до міжнародних фінансів і МВФ в умовах євроінтеграційних процесів»	12	2	-	2	-	8		
Тема № 2. Міжнародні валютно-фінансові системи та регіональні угруповання	14	2	-	2	-	10		
Тема № 3. Міжнародні валютно-фінансові інституції та економічні організації	13	2	-	2	-	10		
Тема № 4. Міжнародний фінансовий ринок	-	-	-	-	-	10		
Тема № 5. Міжнародний ринок облігацій	-	-	-	-	-	10		
Тема № 6. Міжнародний ринок акцій	-	-	-	-	-	10		
Тема № 7. Механізм регулювання міжнародних фінансів	-	-	-	-	-	10		
Тема № 8. Проблеми та перспективи входження України в міжнародну фінансову систему	-	-	-	-	-	10		
								Залік
Всього за семестр рік:	90	6		6		78		

4.1.3. Питання, що виносяться на самостійне опрацювання

Перелік питань до тем навчальної дисципліни			Література:
Тема № 1. Фінансова система України та необхідність її трансформації до міжнародних фінансів і МВФ в умовах євроінтеграційних процесів			1-6; 1-11.
		Генезис міжнародних фінансів. Об'єктивна необхідність та сутність міжнародних фінансів. Сучасні тенденції розвитку світової економіки та міжнародних фінансів. Міжнародні фінансові центри.	
Тема № 2. Міжнародні валютно-фінансові системи та регіональні угруповання			1-6; 3-8.
		Сутність та основні елементи валютних систем. Основні елементи національної валютної системи. Регіональна валютна система. Основні характеристики валютної зони. Еволюція світової валютно-фінансової системи. Валютні блоки та зони.	
Тема № 3. Міжнародні валютно-фінансові інституції та економічні організації			2-6; 2-9.
		Міжнародні організації як суб'єкти міжнародних фінансів. Економічна діяльність ООН. Регіональні фінансово-кредитні установи. Міжнародний валютний фонд (МВФ). Група Світового банку. Банк міжнародних розрахунків.	
Тема № 4. Адаптація фінансової системи України у фінансовий ринок світу			1-6;
		Суть і структура міжнародного фінансового ринку. Характеристика світового фінансового ринку.	

		<p>Функції та види валютних ринків. Євровалютний ринок. Структура міжнародного фінансового ринку. Валютний ринок і його основні характеристики. Міжнародний кредитний ринок. Класифікація міжнародного кредиту. Міжнародний фондовий ринок.</p>	2-11.
		Тема № 5. Трансформація ринку (цінних паперів) облігацій	1-6; 2-6.
		<p>Сутність та структура міжнародного ринку облігацій. Міжнародні бонди. Основні категорії євробондів. Іноземні бонди. Євробонди: сутність, характеристика, види. Депозитарно-клірингова інфраструктура ринку єврооблігацій. Професійні організації, що регулюють ринок єврооблігацій.</p>	
		Тема № 6. Трансформація ринку (цінних паперів) акцій	1-6; 2-10.
		<p>Загальна характеристика міжнародного ринку акцій. Особливості сучасного розвитку міжнародного ринку акцій. Іноземні акції та євроакції. Фактори розвитку ринку іноземних акцій. Ринок депозитарних розписок. Типи програм депозитарних розписок. Міжнародні (світові) індекси акцій. Основні види фондових індексів.</p>	
		Тема № 7. Трансформація механізмів регулювання міжнародних фінансів	1-6; 1-8.
		<p>Міжнародний контроль за рухом капіталу. Інструменти ринку капіталів. Інструменти грошовою ринку. Цінні папери колективного інвестування. Похідні фінансові інструменти. Прямі інвестиції. Операції з нерухомістю. Рух особистих коштів. Кредитні операції. Формування спільних підходів до міжнародного інвестування та діяльності ТНК. Захист інвестицій.</p>	

	Міжнародні фінансові стандарти.	
	Тема № 8. Трансформація фінансової системи України в європейське співтовариство	1-6; 1-11.
	Об'єктивна необхідність інтеграції України в систему міжнародних фінансів. Стан та перспективи співробітництва України з міжнародними фінансовими інституціями.	

5.1.1. Теми рефератів

1. Генезис міжнародних фінансових операцій.
2. Сутність та основні суб'єкти міжнародних фінансів.
3. Причини та наслідки глобалізації міжнародних фінансів?
4. Сутність та характеристика світових фінансових центрів.
5. Офшорні фінансові центри.
6. Роль міжнародних фінансів у сучасній світогосподарській системі.
7. Сутність та основні елементи валютних систем.
8. Сутність та характеристика національної валютно-фінансової системи.
9. Сутність та характеристика регіональної валютно-фінансової системи.
10. Сутність та основні елементи світової валютно-фінансової системи.
11. Еволюція світової валютно-фінансової системи.
12. Сутність та характеристика валютних блоків.
13. Сутність та характеристика валютних зон.
14. Сутність, види та основні напрямки діяльності міжнародних організацій.
15. Економічні організації системи ООН.
16. Сутність, види регіональних фінансово-кредитних установ.
17. Мета створення та основні функції МВФ.
18. Характеристика основних кредитних механізмів МВФ.
19. Основні елементи Групи Світового банку та напрямки їх діяльності.
20. Основні функції Банку міжнародних розрахунків.
21. Сутність та основні характеристики міжнародного фінансового ринку.

22. Вкажіть основні складові міжнародного фінансового ринку.
23. Сутність та загальні характеристики валютного ринку.
24. Основні форми міжнародного кредиту.
25. Сутність та характеристика міжнародного ринку цінних паперів.
26. Сутність та структура міжнародного ринку облігацій.
27. Охарактеризуйте ринок іноземних бондів.
28. Сутність та основні характеристики ринку євроакцій.
29. Сутність міжнародних фінансових стандартів.
30. Діяльність МВФ в області розробки міжнародних фінансових стандартів.

6. Методи навчання

Оволодіння знаннями даного предмета забезпечується поєднанням таких різних форм і методів навчання, як лекції та семінарські й індивідуальні заняття. Ґрунтовнішому вивченню окремих тем сприяють написання рефератів, участь у роботі наукових гуртків, науково-практичних конференцій, семінарів, олімпіад.

Метою лекційного курсу є аналіз та формування у слухачів знань законодавства, що регулює відносини, що виникають у сфері справляння податків і зборів.

Аудиторні заняття проводяться у формі лекційних і семінарських занять, на яких слухачі повинні закріпити знання про особливості, притаманні регулюванню відносин, що виникають у сфері справляння податків і зборів, а також набути навички правозастосування у даній сфері.

Лекційні заняття передбачають викладення нового теоретичного основним джерелом знань, які проводяться в класичній академічній формі. Метою лекційного курсу є формування у слухачів комплексу сучасних знань, вмінь та навичок у сфері податково-правових відносин. Для досягнення названої мети необхідним уявляється вивчення сучасної наукової

та навчальної літератури з податкового права; аналіз європейського законодавства, а також міжнародних нормативно-правових актів та ін.

Практичне заняття – форма навчального заняття, під час якого викладач організує обговорення попередньо визначених питань, до яких слухачі повинні самостійно готувати тези виступів; вміти формулювати визначення основних понять сучасного податкового права; добирати нормативні акти, які регламентують певні питання оподаткування; застосовувати норми Податкового кодексу України до конкретних правових ситуацій.

Самостійна робота є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом слухачем у час, вільний від аудиторних навчальних занять, яка складається з опрацювання конспекту лекцій, підготовки до практичних занять, самостійного освоєння навчального матеріалу по окремим темам, щодо яких не передбачені аудиторні заняття, ознайомлення з нормативними актами та рекомендованою літературою, а також самостійне виконання індивідуальних завдань, передбачених цією програмою.

Самостійна робота слухача забезпечується системою навчально-методичних засобів, передбачених для вивчення навчальної дисципліни: підручники, навчальні та навчально-методичні посібники та матеріали, конспект лекцій викладача, методичними рекомендаціями тощо. Для самостійної роботи слухачеві також рекомендується відповідна наукова та фахова монографічна та періодична література.

Індивідуальна робота передбачає виконання доповідей, рефератів.

Критерії оцінювання під час вивчення навчальної дисципліни: слухачі повинні отримати одну позитивну оцінку з дисципліни протягом навчання.

7. Перелік питань, що виносяться на підсумковий контроль

1. Яка об'єктивна необхідність становлення та розвитку міжнародних фінансів.

2. Генезис міжнародних фінансових операцій.
3. Сутність та основні суб'єкти міжнародних фінансів.
4. Які причини та наслідки глобалізації міжнародних фінансів?
5. Сутність та характеристика світових фінансових центрів.
6. Офшорні фінансові центри.
7. Роль міжнародних фінансів у сучасній світогосподарській системі.
8. Сутність та основні елементи валютних систем.
9. Сутність та характеристика національної валютно-фінансової системи.
10. Сутність та характеристика регіональної валютно-фінансової системи.
11. Сутність та основні елементи світової валютно-фінансової системи.
12. Еволюція світової валютно-фінансової системи.
13. Сутність та характеристика валютних блоків.
14. Сутність та характеристика валютних зон.
15. Сутність, види та основні напрямки діяльності міжнародних організацій.
16. Економічні організації системи ООН.
17. Сутність, види регіональних фінансово-кредитних установ.
18. Мета створення та основні функції МВФ.
19. Характеристика основних кредитних механізмів МВФ.
20. Основні елементи Групи Світового банку та напрямки їх діяльності.
21. Проаналізуйте основні напрямки діяльності ЄБРР.
22. Основні функції Банку міжнародних розрахунків.
23. Сутність та основні характеристики міжнародного фінансового ринку.
24. Вкажіть основні складові міжнародного фінансового ринку.
25. Сутність та загальні характеристики валютного ринку.
26. Вкажіть функції міжнародного валютного ринку.
27. Сутність та характеристика єровалютного ринку.

28. Вкажіть сутність та функції міжнародного кредиту.
29. Основні форми міжнародного кредиту.
30. Сутність та характеристика міжнародного ринку цінних паперів.
31. Сутність та структура міжнародного ринку облігацій.
32. Охарактеризуйте ринок іноземних бондів.
33. Вкажіть основні характеристики ринку євробондів.
34. Назвіть основні види євробондів.
35. Охарактеризуйте діяльність депозитарно-клірингової інфраструктури ринку єврооблігацій.
36. Сутність та структура міжнародного ринку акцій.
37. Вкажіть загальні характеристики міжнародного ринку акцій.
38. Охарактеризуйте ринок іноземних акцій.
39. Сутність та основні характеристики ринку євроакцій.
40. Дайте визначення сутності та основних видів депозитарних розписок.
41. Вкажіть основні типи програм депозитарних розписок.
42. Назвіть та охарактеризуйте основні фондові індекси, що використовуються в міжнародній практиці.
43. Сутність міжнародних фінансових стандартів.
44. Діяльність МВФ в області розробки міжнародних фінансових стандартів.
45. Характеристика фінансових зв'язків системи ТНК.
46. Управління глобальними потоками грошових коштів ТНК.
47. Встановлення трансфертних цін у ТНК.
48. Координаційні центри ТНК.
49. Роль міжнародних фінансових організацій у регулюванні зовнішнього боргу.
50. Зовнішній борг України та його структура.
51. Управління зовнішнім боргом.
52. Структура світового ринку боргових цінних паперів.

53. Євроринок: характеристика, понятійний апарат.
54. Характеристика інструментів ринку єврооблігацій.
55. Ринок євровалют та його специфічні характеристики.
56. Цінні папери колективного інвестування.
57. Похідні фінансові інструменти. Прямі інвестиції.
58. Операції з нерухомістю. Рух особистих коштів.
59. Кредитні операції.
60. Міжнародні фінансові стандарти.

8. Критерії та засоби оцінювання результатів навчання здобувачів

Контрольні заходи оцінювання результатів навчання включають в себе поточний та підсумковий контроль.

Засобами оцінювання результатів навчання можуть бути екзамени (комплексні екзамени); тести; наскрізні проєкти; командні проєкти; аналітичні звіти, реферати, есе; розрахункові та розрахунково-графічні роботи; презентації результатів виконаних завдань та досліджень; завдання на лабораторному обладнанні, тренажерах, реальних об'єктах тощо; інші види індивідуальних та групових завдань.

Поточний контроль. До форм поточного контролю належить оцінювання:

- рівня знань під час семінарських, практичних, лабораторних занять;
- якості виконання індивідуальної та самостійної роботи.

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських, практичних та лабораторних занять і має за мету перевірку засвоєння знань, умінь і навичок студентом (студентом, слухачем) з навчальної дисципліни.

У ході поточного контролю проводиться систематичний вимір приросту знань, їх корекція. Результати поточного контролю заносяться викладачем до

журналів обліку роботи академічної групи за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Оцінки за самостійну та індивідуальну роботи виставляються в журнали обліку роботи академічної групи окремою графою за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»). Результати цієї роботи враховуються під час виставлення підсумкових оцінок.

При розрахунку успішності здобувачів враховуються такі види робіт: навчальні заняття (семінарські, практичні, лабораторні тощо); самостійна та індивідуальна роботи (виконання домашніх завдань, ведення конспектів першоджерел та робочих зошитів, виконання розрахункових завдань, підготовка рефератів, наукових робіт, публікацій, розроблення спеціальних технічних пристроїв і приладів, моделей, комп'ютерних програм, виступи на наукових конференціях, семінарах та інше); контрольні роботи (виконання тестів, контрольних робіт у вигляді, передбаченому в робочій програмі навчальної дисципліни). Вони оцінюються за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Результат навчальних занять за семестр розраховується як середньоарифметичне значення з усіх виставлених оцінок під час навчальних занять протягом семестру та виставляється викладачем в журналі обліку роботи академічної групи окремою графою.

Результат самостійної роботи за семестр розраховується як середньоарифметичне значення з усіх виставлених оцінок з самостійної роботи, отриманих протягом семестру та виставляється викладачем в журналі обліку роботи академічної групи окремою графою.

Здобувач, який отримав оцінку «незадовільно» за навчальні заняття або самостійну роботу, зобов'язаний перескласти її.

Загальна кількість балів (оцінка), отримана здобувачем за семестр перед підсумковим контролем, розраховується як середньоарифметичне значення з оцінок за навчальні заняття та самостійну роботу, та для переводу до 100-бальної системи помножується на коефіцієнт **10**.

$$\frac{\text{Загальна кількість балів (перед підсумковим контролем)}}{\text{Результат навчальних занять за семестр}} \cdot \frac{\text{Результат самостійної роботи за семестр}}{10}$$

Підсумковий контроль.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на певному ступені вищої освіти або на окремих його завершених етапах.

Для обліку результатів підсумкового контролю використовується поточно-накопичувальна інформація, яка реєструється в журналах обліку роботи академічної групи. Результати підсумкового контролю з дисциплін відображаються у відомостях обліку успішності, навчальних картках студентів (студентів, слухачів), залікових книжках. **Присутність студентів (студентів, слухачів) на проведенні підсумкового контролю (заліку, екзамену) обов'язкова.** Якщо студент (студент, слухач) не з'явився на підсумковий контроль (залік, екзамен), то науково-педагогічний працівник ставить у відомість обліку успішності відмітку «не з'явився».

Підсумковий контроль (екзамен, залік) оцінюється за національною шкалою. Для переводу результатів, набраних на підсумковому контролі (екзамені, заліку), з національної системи оцінювання в 100-бальну вводиться коефіцієнт **10**, таким чином максимальна кількість балів на підсумковому контролі (екзамені, заліку), які використовуються при розрахунку успішності студентів (студентів, слухачів), становить - **50**

Підсумкові бали з навчальної дисципліни визначаються як сума балів, отриманих здобувачем протягом семестру та балів, набраних на підсумковому контролі (екзамені, заліку).

$$\text{Підсумкові бали навчальної дисципліни} - \text{Загальна кількість балів (перед підсумковим контролем)} + \text{Кількість балів за підсумковим контролем}$$

Здобувач вищої освіти, який під час складання підсумкового контролю отримав оцінку «незадовільно», складає підсумковий контроль (екзамен, залік) повторно. Повторне складання підсумкового контролю (екзамену, заліку) допускається не більше двох разів з кожної навчальної дисципліни, у тому числі один раз – викладачеві, а другий – комісії, що створюється навчально-науковими інститутами (факультетами). Незадовільні оцінки виставляються тільки в відомостях обліку успішності. Студентам (студентам, слухачам), які отримали не більше як дві незадовільні оцінки (нижче ніж 60 балів) з навчальної дисципліни, можуть бути встановлені різні строки ліквідації академічної заборгованості, але не пізніше як за день до фактичного початку навчальних занять у наступному семестрі. Студенти (студенти, слухачі), які не ліквідували академічну заборгованість у встановлений термін, відраховуються з Університету. Особи, які одержали більше двох незадовільних оцінок (нижче ніж 60 балів) за підсумковими результатами вивчення навчальних дисциплін з урахуванням підсумкового контролю, відраховуються з Університету.

Якщо дисципліна вивчається протягом двох і більше семестрів з семестровим контролем у формі підсумкового контролю (екзамену чи заліку), то результат вивчення дисципліни в поточному семестрі визначається як середньоарифметичне значення балів, набраних у поточному та попередньому семестрах.

<i>Підсумкові</i>		<i>Підсумкові</i>		<i>Підсумкові</i>	
<i>бали</i>		<i>бали за</i>		<i>бали за</i>	
<i>навчальної</i>	<i>-</i>	<i>поточний</i>	<i>+</i>	<i>попередній</i>	<i>2</i>
<i>дисципліни</i>		<i>семестр</i>		<i>семестр</i>	

Вимоги до здобувачів вищої освіти щодо засвоєння змісту навчальної дисципліни, а саме: кількість оцінок, яку він повинен отримати під час аудиторної роботи,

самостійної або індивідуальної роботи. Наприклад:

Робота під час навчальних занять	Самостійна та індивідуальна робота	Підсумковий контроль
Отримати не менше 4 позитивних оцінок	Підготувати реферат, підготувати конспект за темою самостійної роботи, вирішити практичне завдання тощо.	Отримати за підсумковий контроль не менше 30 балів

9. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка	
		Оцінка	Пояснення
97-100	Відмінно («зараховано»)	A	«Відмінно» – теоретичний зміст курсу засвоєний цілком , потрібні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, усі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані в повному обсязі. відмінна робота без помилок або з однією незначною помилкою
94-96			
90-93			
85-89	Добре («зараховано»)	B	«Дуже добре» – теоретичний зміст курсу засвоєний цілком , потрібні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, усі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані якість виконання більшості з них оцінена числом балів, близьким до максимального , робота з двома-трьома незначними помилками
80-84			
75-79		C	«Добре» - теоретичний зміст курсу засвоєний цілком практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, усі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані , якість виконання жодного з них не оцінена мінімальним числом балів, деякі вади завдань виконані з помилками , робота з декількома незначними помилками, або з однією- двома значними помилками
70-74			«Задовільно» - теоретичний зміст курсу засвоєний частково , але прогалини не несуть істотний характер, потрібні

65-69	Задовільно («зараховано»)	D	практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконана , деякі з виконаних завдань містять помилки, робота з трьома значними помилками
60-64		E	«Достатньо» - теоретичний зміст курсу засвоєний частково , деякі практичні навички роботи несформовані , частина передбачених програмою навчання навчальних завдань невиконана або якість виконання деяких з них; оцінена числом балів, близьким до мінімального , робота, що задовольняє мінімуму критеріїв оцінки
40-59	Незадовільно («не зараховано»)	FX	«Умовно незадовільно» - теоретичний зміст курсу засвоєний частково , потрібні практичні навички роботи несформовані , більшість передбачених програм навчання, навчальних завдань не виконана , або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального ; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторною складання), робота, що потребує доробки
21-40			
1-20		F	«Безумовно незадовільно» - теоретичний зміст курсу неосвоєний , потрібні практичні навички роботи несформовані , всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота паї матеріалом курсу не приведе до значного підвищення якості виконання навчальних завдань, робота, що потребує повної переробки.

10. Рекомендована література

Основна

1. Власюк Н.І. Місцеві фінанси: навч. посібник / Н.І. Власюк, Т.В. Мединська, М.І. Мельнік. – К.: Алерта, 2011. – 328 с.
2. Волохова І.С. Проблеми розподілу видаткових повноважень між рівнями влади України / І.С. Волохова // Економіка України. – 2013. – №8. – С. 55–64.
3. Деркач М.І. Сучасна державна політика у сфері подолання статистичного й динамічного дисбалансу місцевих бюджетів / М.І. Деркач // Фінанси України. – 2011. – № 4. – С. 55–65.
4. Місцеві фінанси: підручник / за ред. д-ра екон. наук, проф. О.Б. Жихор, д-ра екон. наук, проф. О.П. Кириленко. Київ: УБС НБУ, 2015. 579 с.
5. Ніколаєва О.М. Місцеві фінанси / О.М. Ніколаєва. - К.: Центр навч. літ-ри, 2013. — С. 45.

6. Раделицький Ю.О. Місцеві бюджети в умовах поглиблення фінансової децентралізації в Україні: монографія. Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2018. 312 с.

Нормативно-правові акти

1. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 р. за № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. // URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>

2. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI // Офіційний сайт Верховної Ради України. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>

3. Податковий кодекс України від 2.12.2010р. №2755-IV // [Електронний ресурс]. // URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

4. Закон України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування" від 09.07.03р. № 1058-15 (зі змінами і доповненнями) // Офіційний сайт Верховної Ради України. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1058-15#Text>

5. Закон України "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності" від 23.09.1999 № 1105-XIV (зі змінами і доповненнями) // Офіційний сайт Верховної Ради України. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1105-14#Text>

6. Закон України "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття" від 02.03.2000 р. № 1533-111 (зі змінами і доповненнями) // Офіційний сайт Верховної Ради України. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1533-14#Text>

7. Закон України "Про місцевесамоврядування в Україні" від 21.05.1997р. № 280/97-ВР. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=280%2F97-%E2%F0#Text>
8. Закон України „Про акціонернітовариства” від 17.09.2008 р. № 514-VI. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/514-17#Text>
9. Закон України „Про банки і банківськудіяльність” від 07.12.2000 р., № 2121-III. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text>
10. Закон України „Про державнерегулювання ринку ціннихпаперів в Україні” від 30.10.1996 № 448/96-ВР. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/448/96-вр#Text>
11. Закон України „Про Національний банк України” від 20.05.1999р. № 679-XIV. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14#Text>
12. Закон України „Про обігвекселів в Україні” від 05.04.2001 р., № 2374 III. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2374-14#Text>
13. Закон України „Про режим іноземногоінвестування” від 19.03.1996 № 93/96-ВР. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/93/96-вр#Text>
14. Закон України „Про страхування” від 07.03.1996 № 85/96-ВР. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-вр#Text>
15. Закон України „Про фінансовийлізинг” від 16.12.1997 р., № 723/97-ВР. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/723/97-вр#Text>

Допоміжна

1. Данчак Л.І. Сучасний стан і проблеми законодавчо - нормативного регулювання фінансування та формування вітчизняного житлового фонду / Л. І. Данчак // Вісник ІЕПД НАН України. – 2011. – № 2. – С. 25–33.
2. Запатріна І.В. Тарифна політика як критичний фактор розвитку житлово-комунальної сфери / І.В. Запатріна, І.Б. Лебіда // Економіка України.– 2013.– № 3.– С. 66–77.

3. Колодій С.Ю. Удосконалення механізмів фінансування тимчасових касових розривів місцевих бюджетів / С.Ю. Колодій, В.С. Корчинський // Фінанси України.– 2011.– № 1.– С. 73–83.
4. Круш П.В. Національна економіка: регіональний та муніципальний рівень / П.В. Круш, О.О. Кожемяченко. -К.: Центр учб. л-ри, 2011. — 320 с.
5. Місцеві фінанси: навч. посібник / М.О. Омелянович, В.С. Левченко, О.В. Хістева, Д.В. Фірсова, О.О. Ябуковська; М-во освіти і науки України, Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського.– 2011. – 252 с. 56.
6. Місяць Н. О. Валютне регулювання поточних торговельних операцій в Україні / Н. О. Місяць // Сталий розвиток економіки. – 2010. – № 3. – С. 73– 78.
7. Радіонов Ю.Д. Причини і наслідки неефективного використання міжбюджетних трансфертів / Ю.Д. Радіонов // Економіка України.– 2013.– № 3.– С. 59–70. 61.
8. Сторонянська І.З. Проблеми організації та ефективність використання муніципальних запозичень / І.З. Сторонянська, І.С. Музика // Фінанси України.– 2013. – № 11.– С.45–56.
9. Стефанюк І.Б. Удосконалення механізму фінансового забезпечення органів місцевого самоврядування / І.Б. Стефанюк // Фінанси України.– 2013. – № 2.– С. 71-82.
10. Яценко Ю.О. Окремі аспекти впровадження програмно- цільового методу у бюджетний процес на рівні місцевих бюджетів / Ю.О. Яценко // Фінанси України.– 2013.– № 7.– С. 44–77.
11. Ярош О.Б. Економічні ризики у сфері державної тарифної політики на послуги ЖКГ / О.Б. Ярош, О.Б. Пушкарьова // Економіка України.– 2013.– № 11.– С. 76–83.

1. Інституційний Репозитарій Харківського національного університету внутрішніх справ [Електронний ресурс] – URL: <http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/>
2. Офіційний сайт Президента України. [Електронний ресурс] – URL: <http://www.president.gov.ua/>.
3. Верховна Рада України. [Електронний ресурс]: офіційний сайт – URL: www.rada.gov.ua
4. Кабінет Міністрів України. [Електронний ресурс]: офіційний сайт – URL: <http://www.kmu.gov.ua>
5. Міністерство фінансів України. [Електронний ресурс]: офіційний сайт – URL: <http://www.minfin.gov.ua>
6. Офіційний сайт Державної казначейської служби України. [Електронний ресурс]: офіційний сайт – URL: <https://www.treasury.gov.ua/ua>
7. Національний банк України. [Електронний ресурс]: офіційний сайт – URL: <http://www.bank.gov.ua>
8. Світовий банк. [Електронний ресурс]: офіційний сайт – URL: <https://www.worldbank.org/>
9. Офіційний сайт Державної фіскальної служби. [Електронний ресурс]: офіційний сайт – URL: <http://sfs.gov.ua/>
10. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України. [Електронний ресурс]: офіційний сайт – URL: <https://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>
11. Офіційний сайт Державної служби статистики України. [Електронний ресурс]: офіційний сайт – URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
12. Офіційний сайт Журналу «Урядовий кур'єр». [Електронний ресурс]: офіційний сайт – URL: <http://ukurier.gov.ua/uk/>

